

HRVATSKI

Godina XXIII, broj 33

22. kolovoza 2013.

cijena 200 Ft

Komentar

Na korak od Celja

Prošli tjedan, a i početak ove sedmice za nekoliko Gradišćanskih Hrvatov u hrvatski seli na zapadu Ugarske minuo je u pripravi i pogledom prema jubilaranom shodišću našega naroda u Celju, koje se održava svenek na kraju ljeta, na samom koncu augustuša. Svetak Velike Gospe na jugu i u sridnjem Gradišću jednako se slavi hodočašćenjem u Kartež, Ratištof, a i u Koljnof. Petrovišćani su na predvečer Velike Gospe piše hodočastili u kartešku crikvu na mašu i veliku prošeciju sa svićami, kamo su u prošlosti mogli doći i Nardanci, Šićani i Četarci, a još i dandanas pišaču Hrvati iz Pinkovca, a na kiritof se služi i po ugarski, hrvatski i nimški maša. Istu tradiciju imaju kiseški Hrvati ki na tom svečevanju (koji je u Austriji državni praznik) oko tridesetimi su hodočastili u Ratištof u Hodočasnu crikvu, posvećenu Narodjenju Blažene Dvice Marije i spravišću Dvice Marije sa Sv. Elizabetom. Kako je rekao Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu, većinom se ganu u Ratištof ti Hrvati ke vidimo ljeto na ljeto i u redu celjanskih hodočasnikov. A vrata koljnofske Hodočasne crikve prošloga četvrtka isto tako su bila otprta pred hrvatsko-nimško-ugarskogovorećimi vjerniki. Hodočašćenje na Veliku Gospu bi mogli shvatiti kot i manji trening, predgovor na veliki izazov, pred putovanjem Celjanskoj Madoni. To je za svakoga vjernika prava fizička proba, ali i duševno ter mentalno ofrišćanje, emotivno napunjenje, kot i vjersko i jezično učvršćivanje. Uza to da cijelim putem važna je zadaća da u zdravlju zajdemo svi do putnoga cilja, nauči se tolerancija, pomaganje drugim, a isto tako je vrimenta i prilike za sklapanje novih poznanstov i davanje prijateljskih ruk. Posebne su te četire dane, pozabu se brige, jadi, strahi. Razgovori, poslušanje drugoga, molitva za one ki su doma ostali, za betežnike, za naše najmilije, ki naš put potpomažu iz doma takaj s molitvom, prez sumlje je velika moć, batrenje i bistvanje. Tajnu celjanskoga shodišća u potpunosti ne more razumiti ta ki se sjede na autobus, ali se vozi u autu ki je opskrbljen sa svimi ugodnosti za putnika. Mistiku celjanske staze razumi samo on, ki koraca u godini u premokri bočkori, ki se spoti pod žarkim suncem, komu se noga i ruka peče i se črljeni, komu vjetar puše svoju notu uprav u lice med brigi, ki se penje s grbavim hrptom gori na Brig za plakanje. I točno se zna, svenek, ki zašto se otpravi na ov put, zašto zame na se skušavanje, za koga se žrtvuje, moli i hodočasti. Imamo mi svi što-to odnesti u našoj torbi i staviti pred oltar Celjanske Blažene Dvice Marije, u krilo kod *Magna Mater Croatorum*, velike majke Hrvatov. Kad vi ovo čitate, dragi štitelji, mi smo već blizu Celja, na pragu najvećega i najčarobnijega marijanskoga svetišća Gradišćanskih Hrvatov u Austriji. Celje će u ovom jubilaranom ljetu, na 90. godišnjici utemeljenja organiziranoga shodišća našega naroda, konačno i vjerski povezati sve Hrvate i unutar Europske Unije, kako sve naše narodne grupe u Slovačkoj, Austriji i Ugarskoj, tako i našu staru domovinu, otkud su i ovput dospili na gradišćanskohrvatsko shodišće oduševljeni hodočasniki da s nami skupa budu dilniki i dobitniki celjanskoga čuda i milosti. Uprav na tom mjestu, kade je ove dane hrvatstvo na jakom glasu i kade svoje hrvatstvo svaki hodočasnik nosi s izuzetnim ponosom.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku Uniju, znatno je olakšano prelaženje i hrvatsko-mađarske granice, pa ipak smo svi mi zajedno u jednoj tvorevini, asocijaciji država, ma kako ona bila labava, čvrsto je držbe financijski i bankarski sektor. Putnici iz Hrvatske tako ne moraju se plašiti što će sa sobom nositi preko granice, a i putnici iz Mađarske mogu lakše disati kada zapakiraju mesne i mliječne preradevine, mineralnu vodu i sokove.

izbora ustanove s kojom žele poslovati, a očekuje se i smanjenje cijena, ali i povećanje kakvoće usluga.

Ulaskom u EU ne oporezuju se kamate na štednju građana jer EU ne nameće takvu obvezu državama članicama, nego samo obvezu razmjene informacija o isplaćenim kamatama na štednju fizičkim osobama stranim državljanima. Porezni tretman hrvatskih građana i pravnih osoba kod kupnje nekretnina u nekoj od

„Kod odvijanja putničkog prometa prestao je bilo kakav carinski nadzor provedbe carinskih postupanja na dosadašnjim graničnim prijelazima prema EU, dakle Sloveniji i Mađarskoj, pa je slobodan iznos i unos robe za potrebe građana, koju eventualno unose iz navedenih zemalja.“

Hrvatski građani preko državne granice mogu prenositi gotovog novca i čekova bez ograničenja u iznosu, s tim da ako prenose 10.000 eura ili više, ili protuvrijednost tog iznosa, to moraju pismeno prijaviti cariniku radi davanja podataka sukladno propisima za sprečavanje pranja novca. Hrvatski građani mogu slobodno otvarati račune u bankama u inozemstvu poradi štednje i/ili obavljanja transakcija po tom računu, mogu se slobodno zaduživati (uzimati kredite) kod banaka u inozemstvu, a mogu obavljati kupoprodaju deviza na inozemnom deviznom tržištu.

Kreditne, financijske ustanove i društva za osiguranje sa sjedištem u drugoj državi članici mogu neposredno pružati svoje usluge u Hrvatskoj, pa građani imaju veću mogućnost

država članica EU isti je kao i tretman stranih fizičkih i pravnih osoba, a također strane fizičke i pravne osobe prilikom kupnje nekretnina, automobila, tvrtki i sl. u Hrvatskoj imaju isti tretman kao i hrvatski građani i pravne osobe. Na sav uvoz roba iz trećih zemalja ili izvoz roba u treće zemlje primjenjuju se zajednički carinski propisi EU i Zajednička carinska tarifa EU.

Kod odvijanja putničkog prometa prestao je bilo kakav carinski nadzor provedbe carinskih postupanja na dosadašnjim graničnim prijelazima prema EU, dakle Sloveniji i Mađarskoj, pa je slobodan iznos i unos robe za potrebe građana, koju eventualno unose iz navedenih zemalja.

U Hrvatsku se može unijeti bez obveze plaćanja trošarine u Hrvatskoj: 800 komada cigareta, 400 komada cigarilosa, 200 komada cigara, 1,0 kilogram duhana za pušenje, 10 litara jakog alkoholnog pića, 20 litara međuproizvoda, 90 litara vina, uključujući najviše 60 litara pjenušavog vina, 110 litara piva.

Branka Pavić Blažetin

Tabor hrvatskoga jezika i narodopisa

U budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i dačkome domu, uz financijsku potporu Hrvatske samouprave VII. okruga, između 25. i 30. kolovoza priređuje se Tabor hrvatskoga jezika i narodopisa. U Tabor se prijavilo dvadesetak učenika iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti. Osim druženja, zabave i upoznavanja znamenitosti grada Budimpešte i njene okolice, održavaju se sati hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa u interaktivnom obliku, sudjeluje sesatima povijesti, zemljopisa, engleskoga i ruskoga jezika. Tabor je prigoda za upoznavanje budimpeštanske Hrvatske škole, njezine bogate knjižnice, nastavnika i profesora.

Aktualno

Odluka o dodjeli proračunske potpore mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama za obavljanje javnih zadaća za 2013. godinu

Diferencirana potpora mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama dijeli se na potporu za djelovanje i potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju vrednovanja (bodovanja) zapisnika sjednica, odnosno javnog foruma prethodnih godinu dana. Trećina namjenskih sredstava iz državnoga proračuna dijeli se za djelovanje (svakoj samoupravi jednako, 2013. u iznosu 221 833 forinta, a od 1. siječnja 2014. diferencirano), a dvije trećine diferencirano za obavljanje javnih zadaća.

Ministar ljudskih resursa Zoltán Balog donio je odluku o dodjeli potpore mjesnim i područnim (županijskim i glavnogradskim) samoupravama za obavljanje javnih zadaća za 2013. godinu, koja je 30. srpnja ove godine objavljena na mrežnim stranicama ministarstva, u pravitku s popisom narodnosnih samouprava trinaest narodnosti u Mađarskoj (sveukupno 2116 narodnosnih samouprava), s utvrđenim bodovima, i dodijeljenim iznosom.

Prema tome, vrijednost jednoga boda za mjesne narodnosne samouprave utvrđena je u iznosu 24 269 forinta, a za područne samouprave u iznosu 41 097 forinta.

Ne ulazeći u problematiku koliko je takav način raspodjele sredstava odraz stvarnog učinka (o tome smo pisali povodom uvođenja diferencirane potpore), ukratko se može zaključiti da je slika u pojedinim naseljima, u pojedinim samoupravama vrlo različita, što nam svjedoči i bodovno vrednovanje, odnosno dodjela potpore za obavljanje javnih zadaća za 2013. godinu. Međutim nije upitno da stvarno djelovanje i obavljanje javnih zadaća zahtijeva i odgovarajuću administrativnu djelatnost, donošenje odluka, vođenje, sastavljanje i dostavljanje zapisnika Vladinim područnim uredima.

Prema tome, najmanja je potpora dodijeljena u iznosu 24 269 forinta (za jedan bod), a najveća u iznosu 2 426 903 (za maksimalnih sto bodova). Svega su dvije samouprave dobile maksimalnih sto bodova i potporu u iznosu 2 426 903 forinta: Slovačka samouprava maloga

bekeškog naselja Csabacsúda (1880 popisanih stanovnika), prema popisu pučanstva iz 2011. godine s 230 pripadnika slovačke narodnosti (12%), te njemačka samouprava gradića Kerepesa u Peštanskoj županiji s 303 pripadnika njemačke narodnosti (od ukupno 10 068 popisanih žitelja).

Obavljanje javnih zadaća hrvatskih samouprava vrednovano je s najmanje 3, a najviše 90 bodova, odnosno s najmanjom dodijeljenom potporom u iznosu 72 807, i najvećom u iznosu 2 148 212 forinta. Najviše bodova dobila je kaniška Hrvatska samouprava (90), kojoj je dodijeljena potpora u iznosu 2 148 212 forinta, slijedi garska Hrvatska samouprava sa 77 bodova i dodijeljenom potporom u iznosu 1 868 715, te Hrvatski Židan sa 76 bodova i dodijeljenom potporom u iznosu 1 844 466 forinta. Od 125 hrvatskih samouprava 29 ih je dobilo potporu iznad milijun forinta, od toga jedna i preko dva milijuna.

Među županijskim hrvatskim samoupravama najuspješnija je bila Hrvatska samouprava Šomoške županije sa 65 bodova i potporom u iznosu 2 671 361 forinta, slijedi Glavnogradska hrvatska samouprava sa 64 boda i potporom od 2 630 263, te Hrvatska samouprava Đurško-mošonsko-šopronske županije s 46 bodova i potporom od 1 890 502 forinta.

Na popisu je domalo tristo narodnosnih samouprava koje nisu udovoljile propisanim uvjetima (odredbama Vladine Uredbe broj 428/2012. od 29. prosinca), dakle nisu dostavile zapisnike najmanje četiriju održanih sjednica, i javnog foruma, ako ono nije održano u okviru spomenutih, koje se navode kao nevaljane, i bez potpore. Premda su dostavljanjem zapisnika udovoljile propisanim uvjetima, četrdesetak samouprava za svoj lanjski rad nije dobilo nijedan bod, te ostale bez potpore. Među hrvatskima, tri samouprave nisu udovoljile postavljenim uvjetima i navode se kao nevaljane (Hegyszementárton, Kuljket i Senandrija), a rad pet hrvatskih samouprava (Đura, Miškolc, Turanj, Belezna i Čepreg) vrednovan je s 0 bodova.

Popis hrvatskih samouprava s osvojenim bodovima (u zagradi) i dodijeljenom potporom (u forintama) za obavljanje javnih zadaća za 2013. godinu

Podcrtane županijske hrvatske samouprave, istaknute mjesne samouprave s potporom iznad milijun (od toga jedna iznad dva milijuna) forinta

BUDIMPEŠTA

Glavnogradska HS	(64)	2 630 263
II. okrug	(37)	897 954
IV. okrug	(26)	630 995
V. okrug	(41)	995 030
VII. okrug	(25)	606 726
X. okrug	(14)	339 766
XI. okrug	(27)	655 264
XII. okrug	(6)	145 614
XIII. okrug	(13)	315 497
XIV. okrug	(6)	145 614
XV. okrug	(37)	897 954
XVIII. okrug	(29)	703 802
XIX. okrug	(8)	194 152
XXII. okrug	(32)	776 609

BARANJSKA ŽUPANIJA

HS BŽ	(24)	986 349
Ranjoš (Aranyosgadány)	(11)	266 959
Birjan	(46)	1 116 375
Fok	(35)	849 416

Križevci	(40)	970 761
Starin	(37)	897 954
Martinci	(70)	1 698 832
Harkanj	(64)	1 553 218
Hegyszementárton	nevaljan	
Kašad	(15)	364 035
Katolj	(39)	946 492
Kesuj	(4)	97 076
Komlov	(28)	679 533
Mišljen	(36)	873 685
Kukinj	(25)	606 726
Kuljket	nevaljan	
Lančug	(35)	849 416
Lotar	(11)	266 959
Šaroš	(18)	436 842
Majša	(18)	436 842
Mohač	(65)	1 577 487
Minjorod	(31)	752 340
Nagydotsza	(14)	339 766
Kozar	(56)	1 359 065
Narad	(11)	266 959

Olas	(26)	630 995
Pečuh	(32)	776 609
Udvar	(19)	461 111
Pogan	(22)	533 919
Šeljin	(51)	1 237 720
Šikloš	(3)	72 807
Vertika	(33)	808 878
Sajka	(19)	461 111
Salanta	(21)	509 650
Surdukinj	(29)	703 802
Semelj	(26)	630 995
Selurince	(16)	388 304
Siget	(6)	145 614
Sukit	(7)	169 883
Vajslovo	(7)	169 883
Vršenda	(54)	1 310 527

BAČKO-KIŠKUNSKA ŽUPANIJA

HS BKŽ	(29)	1 191 838
Aljmaš	(31)	752 340
Bikić	(31)	752 340
Baja	(50)	1 213 451
Baćino	(25)	606 726
Čavolj	(16)	388 304
Čikerija	(48)	1 164 913
Dušnok	(56)	1 359 065
Sentivan	(20)	485 381
Gara	(77)	1 868 715
Santovo	(51)	1 237 720
Kalača	(32)	776 609
Kaćmar	(25)	606 726
Kečkemet	(11)	266 959
Baškut	(30)	728 071

BORŠODSKO-ABAUJSKO-ZEMPLENSKA ŽUPANIJA

Miškolc	(0)	0

ČONGRADSKA ŽUPANIJA

Segedin	(16)	388 304

FEJERSKA ŽUPANIJA

Pantela	(32)	776 609
Erčin	(32)	776 609
Stolni Biograd	(27)	655 264

ĐURSKO-MOŠONSKO-ŠOPRONSKA ŽUPANIJA

HS ĐMŠ	(46)	1 890 502
Bizonja	(20)	485 381
Umok	(36)	873 685
Đura	(0)	0
Vedešin	(17)	412 573
Kemlja	(55)	1 334 796
Koljnof	(72)	1 747 370
Stari Grad	(14)	339 766
Šopron	(25)	606 726
Šopronhorpač	(44)	1 067 837
Unda	(53)	1 286 258

PEŠTANSKA ŽUPANIJA

Andzabeg	(34)	825 147
Bata	(6)	145 614
Senandrija	nevaljan	
Tukulja	(18)	436 842

ŠOMOĐSKA ŽUPANIJA

HS ŠŽ	(65)	2 671 361
Barča	(41)	995 030
Bojevo	(31)	752 340
Daranj	(46)	1 116 375

Tomašin	(43)	1 043 568
Gamaš	(10)	242 690
Rasinja	(31)	752 340
Kapošvar	(42)	1 019 299
Dombol	(50)	1 213 451
Lukovišće	(61)	1 480 411
Atad	(3)	72 807
Potonja	(28)	679 533
Brlobaš	(36)	873 685
Novo Selo	(35)	849 416
Izvar	(25)	606 726

TOLNANSKA ŽUPANIJA

Dombovar	(40)	970 761

ŽELJEZNA ŽUPANIJA

HS ŽŽ	(18)	739 762
Bika	(4)	97 076
Čepreg	(0)	0
Gornji Četar	(65)	1 577 487
Hrvatske Šice	(36)	873 685
Hrvatski Židan	(76)	1 844 446
Kiseg	(32)	776 609
Narda	(63)	1 528 949
Plajgor	(61)	1 480 411
Prisika	(33)	800 878
Petrovo Selo	(45)	1 092 106
Sambotel	(50)	1 213 451
Turanj (Torony)	(0)	0

ZALSKA ŽUPANIJA

HS ZŽ	(20)	821 957
Bečehel	(7)	169 883
Belezna	(0)	0
Fičehaz	(41)	995 030
Letinja	(30)	728 071
Mlinarci	(24)	582 457
Kerestur	(68)	1 650 294
Kaniža	(90)	2 184 212
Petriba	(8)	194 152
Pustara	(36)	873 685
Sepetnik	(17)	412 573
Sumarton	(16)	388 304
Serdahel	(56)	1 359 065

Poziv

Hrvatska samouprava Baranjske županije poziva na davanje prijedloga za dodjelu odličja „Za baranjske Hrvate”.

Pri dodjeli odličja uzima se u obzir:– zaštita manjinskih prava, posebno u djelatnosti narodnosnih samouprava– njegovanje, istraživanje i obrađivanje kulturnih vjerskih običaja, te djelatnost radi njihova prenošenja – podupiranje narodnosnoga školstva na svim stupnjevima i područjima obrazovnog sustava– širenje uporabe hrvatske riječi– djelatnost na polju mladeži– umjetnička djelatnost, posebno uključivanjem hrvatskoga življa u malim baranjskim naseljima.

Prijedloge za dodjelu odličja mogu dati:– manjinska samouprava – obrazovna ustanova – narodnosna udruga, zajednica – kulturna ustanova – pojedinac.

Odličje se godišnje može dodijeliti: jednoj osobi i jednoj zajednici. Uz odličje daje se i novčana nagrada: 50.000 Ft. proračunu. Odličje se predaje: na svagdašnji Dan Hrvata Baranjske županije. Predlagati se može od 31. kolovoza 2013. (Baranya Megyei Horvát Önkormányzat, 7621 Pécs, Széchenyi tér 9). O dodjeli odličja odlučuje Vijeće Hrvatske samouprave Baranjske županije većinom glasova.

Nikola Jurišić bi i danas mogao biti gizdav na Kisežane

Koljnofci i Picoki iz Đurđevca pomagali borcem

Sulejman I. je 5. augustuša 1532. ljeta napao Kiseg sa svojom vojskom. Branitelji grada su se 25 dan dugo suprotstali turskomu napadu. Med kapitanom Nikolom Jurišićem i turskim voditeljem Ibrahimom začeli su se dogovori. Sulejman I. odobrio je rezultat njevoga sporazuma. A ča je stalo u sporazumu? Da će tursku zastavu staviti na kulu kiseške tvrđjave, ali vlasništvo zgrade će ostati kod Jurišića. Turska vojska 29. augustuša u 11 uri je odmarširala ispod Kisege, zato i dandenas zvonu u ovom varošu u 11 uri dopodne.

Ijlica vjeronauka Katica Schneider, ka i historijske dičje igre planira i organizira. Muži si riktaju sablje, čizme, skrbu se za jilo i pilo. Peljači hrvatske zajednice organiziraju sudjelovanje u gradski programi, brigaju se za svoje ljude i goste. U ulogi kapitana Nikole Jurišića je i ljetos samouvjereno, s gvišnimi rukami peljao svoju četetu Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave Kisege. Povorku i bitku su jačali prijatelji Picoki iz Djurdjevca, iz stare nam domovine. Po prvi put, ali s tim uspješnije su sudjelovali i Koljnofci s domaćim timom „Po staza naših starih“, njeva konjska zaprega s tamburaškom grupom i jahač, vitez Grubić u hrvatskoj nošnji, jednako su divni bili na pogled, kot i u borbi, kade su pokazali svoju hrabrost. Turski napad je i ovput bio uzalud, kiseška pobjeda je bila garantirana, ča se je svakako moralo proslaviti u hrvatskom šatoru, u nedavno

Već sedmo ljetu se na ov historijski događaj spominjaju u Kisegu s programskom serijom „Polumiseć – puni miseć“. Razine priredbe čekaju turiste cijeli augustuša: gastronomske, športske, kulturne, muzičke, likovno-umjetničke ponude su položene za zainteresirane u turskoj, hrvatskoj, ugarskoj i na neki način i balkanskoj atmosferi. Vrhunac te manifestacije znaću svakako „napadni dani“, ljetos od 2. do 4. augustuša, kade se predstavljaju u povorki branitelji i napadači u historijski kostimi, kade se more točno sprohadjati usmena

Dobili smo! Pobjeda! –vikao je kapitan Nikola Jurišić (Šandor Petković)

Katica Schneider (sliva) je i dicu pripravila i hrabrila pred tribinom

i tjelesna borba med protivniki.

Pripravljanje se začme već tajedne prije i u kiseškoj hrvatskoj zajednici. Žene šiju haljine, kape, fertuke, prsluke. Nje komandira učite-

renoviranoj tvrđjavi. Kiseški kuhari (Lojzi, Pujti, Imi i Arpi) su u dva kotli kuhali gulaš za borce i goste. Uz pratnju koljnofskih tamburašev je dobro palo i pilo, a druženje je durali do kasne noći. Miseć na nebu je svitio već na vesele i zadovoljne kiseške borce, na ke bi i Nikola Jurišić s razlogom mogao biti gizdav.

Marija Fülöp-Huljev

Intervju s Mladenom Tarbukom

„I umjetnost prelazi granice“

Slušatelji koji su možda imali podozrenje prema glazbi 20. stoljeća, sigurno su promijenili mišljenje nakon koncerta „1913. – Stravinski vs Ravel“ kojeg je, 7. kolovoza, na ovogodišnjim Dubrovačkim ljetnim igrama izveo Simfonijski orkestar i zbor Mađarskog radija – pod ravnanjem Mladena Tarbuka. Koncert je sadržavao dvije koncertne izvedbe remek-djela, može se slobodno reći klasika 20 stoljeća, Posvećenje proljeća Igora Stravinskog i Daphnis et Chloé Mauricea Ravela. Oba skladatelja za navedena su djela imali sličnu ideju vodilju – vraćanje u davnu prošlost i prepoznavanje iskonske snage glazbe. Uza spomenuto na ovogodišnjim Igrama (od 10. srpnja do 25. kolovoza) gostovao je i mađarski pijanist Gergely Bogányi. O mađarskim vezama pitali smo Mladena Tarbuka, ravnatelja glazbenog dijela programa ovogodišnjih 64. po redu Dubrovačkih ljetnih igara, skladatelja i dirigenta.

Razgovarala. Branka Pavić Blažetin

Gospodine Mladene Tarbuk, recite nam otkuda i zašto ste ovih dana u Budimpešti (početak kolovoza)?

Već sam u više navrata boravio u Budimpešti. Uza skladanje, dirigiranje, glazbenu pedagogiju bavim se mnogim stvarima, studirao sam i fiziku, tako da imam široko polje interesa. Godine 2000., u okviru službene razmjene koja je bila između Mađarske i Hrvatske na najvišem nivou, gostovao sam kao dirigent predstave Nikole Šubić Zrinski na njenoj svečanoj izvedbi u Mađarskoj državnoj operi s ansamblom Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Tada sam upoznao gospođu Katarinu Franković koja je vrlo mnogo napravila u građenju kulturnoga mosta između Hrvatske i Mađarske, jedna je od glavnih organizatora spomenutoga gostovanja, tako smo stupili u kontakt i nastavili surađivati. Sljedeći je korak bilo moje gostovanje s orkestrom Mađarskog radija u okviru festivala Budafest s djelima Dvoržaka i Čajkovskog, u Debrecinu u više navrata s tamošnjim simfonijskom orkestrom... Godine 2013. imenovan sam ravnateljem glazbenog programa Dubrovačkih ljetnih igara, te sam zacrtao jaku regionalnu suradnju... Stoga sam pozvao Orkestar Mađarskog radija na gostovanje u Dubrovnik. Budući da sam s njima već radio, znam njihovu kvalitetu i sposobnost za izvođenje možda jednog od najjačih muzičkih projekata ovogodišnjih Igara. To je koncert koji je posvećen 1913. godini. Sjetimo se, to je godina neposredno pred I. svjetski rat, godina koja je bila bremenita napetostima, zbivanjima, a u glazbi ju je obilježila praižvedba «Posvećenje proljeća» Igora Stravinskog, potpuno promijenivši izgled glazbe u kojoj nakon 1913. više ništa nije bilo kao prije. Rekao bih kako možemo govoriti o glazbi prije 1913. i poslije 1913. Glazba nakon 1913. i današnja popularna glazba jest glazba koja je utemeljena na ritmu, dakle na kretanjima malih ritmičkih jedinica, za razliku od glazbe 19. stoljeća koja je uvijek bila bazirana na melodiji, na melodijskom pomaku. Spomenuta partitura Stravinskog teška je za izvedbu i interesantna zato što u njoj sudjeluje jako puno instrumenata, partitura je ogromna, ima po pet instrumenata svake vrste, pet flauta, pet klarineta, pet obova... Par-

tituri sam kontrastirao jednu prelijepu priču, balet «Daphnis et Chloe» od Mauricea Ravela, znanog kao autora Bolera. Ravelov je «Daphnis et Chloe» impresionistički pisan, interesantnih boja, glazba je to još uvijek fundirana na melodiji, estetskom idealu 19. stoljeća. Zanima me taj kontrast, s jedne strane ovo barbarsko, moderno ritmično, s druge strane melodično, nježno. Tema je baleta ljubav između lijepe pastirice i mladića sa zanimljivom pričom sa završnim bakanalom, sveopćim veseljem... Priča se priču o nastanku glazbe. Priča je vrlo poetična, glazba je nastala tako da je Pan progonio lijepu nimfu koja se zvala Silinks. U jednom se trenutku ona, bježeći, pretvorila u trsku, tako je pobjepla od njega. Pan je trsku posjekao i od trske je napravio frulu i zasvirao na njoj, tako je nastala glazba. Pan je svirao na trski nastaloj preobraženjem prelijepo nimfe. Dakle to je priča koju je i Ravel prekrasno ilustrirao s predivnim solom flaute usred kompozicije.

Zanimljivo! Spomenuli ste 1913. godinu, ja ću spomenuti kako ste Vi rođeni u Sarajevu, u Austro-Ugarskoj Monarhiji.

Ja jesam tipični, rekao bih, čovjek Monarhije, s mješovitim korijenima. Imam i češke, i austrijske, i mađarske, i hercegovačke krvi, dakle svašta se pomiješalo, a i inače priča je dosta zgodna. Moj djed, koji se zvao Radovan Tarbuk, bio je potpukovnik austrij-

ske vojske. Bio je u intendanturi, dakle nije bio neki veliki ratnik i službovao je u Budimpešti. Otišavši u mirovinu, počeo je razmišljati gdje bi se mogao povući. Na umu su mu bile dvije opcije, jedna opcija je bila Zagreb, druga Graz. Otišao je vidjeti kakvo je stanje tamo. Došao je u Zagreb. Oni koji su posjetili Zagreb ili ga znaju, vrlo lako će prepoznati taj dio grada gdje se on zaustavio i ostao, kada se krene prema Sljemenu, postoji jedan prekrasan pregled prema gradu gdje se vide brežuljci ispod Sljemena, sa slatkim selima. Današnja nasilna urbanizacija uništila je onovremenu poetičnu sliku. Moj djed je kazao: tu ću ostati, tu ću napraviti kuću. Napravio je kuću na Antunovcu. Poslije sam često spominjao mojima kako bi bilo bolje da se djed skrasio u Grazu, što bi za moju glazbenu karijeru bilo možda povoljnije. To je na neki način taj osjećaj K und K koji i danas predstavlja jaki kulturni okvir.

Sjećam se opere kojom ste dirigirali u Mađarskoj operi 2000. godine. Odluku Vas povezanost u ovome srednjoeuropskom prostoru, uspostavili ste plodnu vezu s gospođom Franković, koja je iz godine u godinu sve sadržajnije. Odnedavno ste ravnatelj glazbenog dijela Dubrovačkih ljetnih igara, imate priliku započeti suradnju mađarskih i hrvatskih glazbenika producirati.

Da. Meni se čini to izuzetno bitnim jer

koliko god želimo to priznati ili ne, politika i kultura, dakako, idu ruku pod ruku. Problem je u tome da su često na obje strane nesporezumi jer ljudi nisu svjesni te činjenice. To znači da vrlo često političari misle kako je kultura nekakav suvišan ukras za koji treba trošiti novce, ili sad kad je recesija, onda ne treba trošiti za nju novce, a s druge strane kulturnjaci bi često željeli živjeti u nekom apolitičkom svijetu u kojem je sve ružičasto, u kojem se oni bave samo umjetnošću. Od piramide do Sikstinske kapele uvijek je postojao sponzor, onaj koji je bio ključan za postojanje i nastajanje kulture. Michelangelo, da nije bilo pape Siksta koji je tražio upravo njega i financirao ga u gigantskom slikarskom potpohvatu, ne bi mogao ocrtati Sikstinsku kapelu. Tako je to kuda god krenete. Podsjetio bih na možda manje poznati podatak da je Ludwig van Beethoven bio prvi sponzorirani skladatelj, naime tri njegova prijatelja potpisali su ugovor o tome da će ga do kraja života izdašno financirati. Bio je to velik potez, slabo bi Beethoven mogao napisati to što je napisao da nije bar u jednom razdoblju svoga života živio bezbrižno. Zanimljivo, u priči o Beethovenu je što je nakon 20 godina recesija prisilila spomenutu gospodu da odustanu od ugovora, pa je Beethoven umro u priličnoj bijedi jer su spomenuti doživjeli poslovni kolaps.

Recite nam nešto поближе o suradnji s mađarskim glazbenicima i njihovu sudjelovanju u programu ovogodišnjih Dubrovačkih ljetnih igara.

Dakle 21. srpnja gostovao je veliki mađarski pijanist Gergely Bogányi. Pozornost na njega skrenula mi je Katarina Franković. Naime u Budimpešti u Chopinovo godini odigravala se nevjerojatna stvar. Gergely Bogányi je odsvirao sve što je Chopin ikada napisao za klavir. Trajalo je to dva ili tri dana, ne sjećam se točno. Bio sam na završnom danu, bilo je fascinantno. On ne samo što je odsvirao sve što je Chopin napisao za klavir u ta tri dana nego je sve svirao napamet. Ja sam zbilja čekao prigodu, i čim sam došao na čelo Dubrovačkih ljetnih igara, s velikim zadovoljstvom sam ga pozvao. Imao je težak zadatak u Dubrovniku. Svirao je Chopinovu H-moll sonatu i Lisztovu H-moll sonatu zajedno. To se u načelu nikada ne radi jer je za jedan koncert dovoljna jedna od tih teških skladbi, međutim on je to maestralno napravio, podigao Knežev dvor na noge, koncert je bio nevjerojatno uspješan i Hrvatska je čula kako danas zvuči svjetski pijanizam.

Kritike su bile izvrsne. Ovih ste dana u Budimpešti (od 1. do 5. kolovoza), vježbate sa sljedećim mađarskim sudionikom glazbenoga programa Dubrovačkih ljetnih igara.

Sedmog kolovoza, izvodimo program o kojem sam već govorio, Stravinski i Ravel. Stravinski nasuprot Ravelu. Nakon desetak godina u sklopu Igara imamo konačno opet nastup velikog ansambla, stranog ansambla, 140 glazbenika, impresivan je broj. Sto četir-

deset glazbenika izvode ispred Katedrale u onom kutu između Katedrale i Kneževog dvora ćemo smjestiti ansambl Stravinskog i Ravela. Poseban je to događaj za Dubrovnik. Zahvaljujem Mađarskom radiju koji ima razumijevanja te je pokrio dio troškova gostovanja. Dubrovačke ljetne igre moraju pružiti raznorodan program od solističkog recitala, pijanističkih večeri do velebnih projekata poput ovoga. Spomenuo bih kako smo ove godine u sklopu Igara imali i puno više džeza, tako da je glazbeni program imao nekoliko iskoraka, inovacija koje su u javnosti dobro primljene.

Vi ste imenovani na jednu godinu ravnateljem glazbenog dijela 64. Dubrovačkih ljetnih igara? Ostajete li i sljedeće godine drugi čovjek Dubrovačkih ljetnih igara ili!?!?

To je dosta neobično. Potpisujemo, dakle imenovani ravnatelji Igara, ugovore godinu po godinu, međutim, dakako, smatra se očekivanim da su ti mandati četverogodišnji. To znači da se očekuje da bi zapravo, ako sve bude u redu, a ja vjerujem da će biti u redu, da ću četiri godine raditi posao, osmišljavati glazbeni program Igara. Mislim kako je spomenuto važno zbog kontinuiteta i samog festivala. Naime tako se festival može razvijati u točno određenom smjeru, pogotovo ako se taj smjer pokazuje dobrim.

Možemo se dakle nadati kako će veza s mađarskim umjetnicima, suradnja i nadalje postojati. Što su oni planovi, što vam sugerira vaša menadžerica, gospođa Franković, što su vaše želje, projekti o kojima razmišljate?

Da. Zanimljiva je tema Nikole Šubića Zrinskog. Izvedba koja se dogodila 2000. jednostavno je premalo. Znatno bi korak bio kada bismo se mogli dogovoriti s Mađarskom državnom operom da Zajčevu verziju opere Nikola Šubić Zrinski uprizore... Stoga bi projekt bio zanimljiv jer bi na taj način povezali zajedničkog hrvatskog i mađarskog junaka, sa skladateljem koji se danas smatra evidentno hrvatskim, ali je Zajec porijeklom bio Čeh, izrastao iz prostora K und K, glazbenik došao iz jedne sredine, odgojen u Rijeci, studirao u Italiji, jedna fascinantna priča, Srednjoeuropejac, s talijanskom školom, tvorac opere koja Hrvatima puno znači... Spomenimo kako je prije 1991. upravo izvedba Zajčeve opere bila jedina prilika da vidite na kazališnim daskama hrvatsku zastavu, da vidite moment u kojem se hrvatska zastava ljubi. Opera Zrinski imala je ne samo glazbenu nego i političku karizmu. Puno sam se bavio Zajčevim Zrinskim, tako sam 1994. dirigirao premijeru predstave koja je išla 2000. godine ovdje u Budimpešti. Radio sam u vrlo složenim uvjetima jer sam dobio zadatak da napravim i redakciju partiture. Problem je bio kao i kod starih rukopisa, tako su i partiture često nejasne, često dvoznačne, a što je još gore, po partiturama iz kojih se izvodilo kroz sto i nešto godina, dobrano se šaralo, neki su dirigenti druge ideje dopisivali. Dopisivali su čak i cijele instrumente. Tako je u Zrinskom dopi-

san tubak, koji ne postoji u izvorniku, pa je dopisan timpan, koji uglavnom ne svira. Imao sam ozbiljan i mukotrpan zadatak očistiti na neki način partituru, vratiti njen prethodni sjaj. To sam i napravio, ali onda zbog niza nesporezuma i gluposti koji su se događali unutar odgovarajućih institucija spomenuta redakcija nije ugledala svjetlo dana do ove godine. Dakle trebalo je ravno 19 godina da redakcija konačno bude tiskana i, evo, ona je imala i svečanu premijeru u lipnju. Sad imamo konkretan materijal za orkestar i partituru, iz čega se mogu bilo gdje napraviti profesionalne izvedbe. Vjerujte da u onoj situaciji nijedan ozbiljan ansambl u svijetu ne bi prihvatio rukopisni materijal. Bilo je tu nevjerojatnih situacija. Kada sam radio premijeru Zrinskoga, dobio sam materijal HNK Zagreb, materijal datiran 1908. godine, bio je to muzealni papir koji se već raspadao. Primijetio sam na nekoliko mjesta odrezane cijele donje dijelove stranice, tj. magareće uši, nastale otkidanjem papira zbog okretanja stranica. Pita sam kolegu kako svira bez nota. Kazao je kako ih zna napamet, pa svira. Zamislite, kada taj glazbenik ode u mirovinu, sljedeći će samo usmenom predajom znati šta se svira na spomenutom mjestu gdje nedostaje nota. Trebamo se na odgovorni način odnositi prema nacionalnom blagu, stoga se posebno radujem konačnom tiskanju partiture s mojom redakcijom.

Zanimljiv je projekt i Dora Pejačević. Ona je skladateljica koja veže Mađare i Hrvate. Majka koja je bila mađarska barunica, a otac je bio hrvatski ban, jedan od niza Pejačevića koji su bili banovi. Dora Pejačević bila je Srednjoeuropejka. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj su vladali mađaroni. Vladali su Hrvati, što Mađari, što Hrvati koji su bili promađarski orijentirani. Ono što je paradoksalno, ono što upada u oči danas kada je Hrvatska dio Europske Unije, jest upravo činjenica kako su mađaroni pridonijeli tome da Hrvatska ima europsko lice. Kršnjavi je pročitao sam fascinantno broj, stotinjak je škola uspio otvoriti u Hrvatskoj...

Dora Pejačević je isto tako patila zbog toga što nije dovoljno hrvatska. Slušajući njezinu glazbu, čujete da je hrvatska. Ima hrvatskih melodija, Dora Pejačević je prava hrvatsko-mađarska skladateljica. S jedne strane čuje se melodija mađarskog jezika, nevjerojatno prisutna u samoj glazbi, a s druge strane ona zvuči toliko specifično podravski. Mi moramo te rane koje postoje u hrvatskoj povijesti isprati i popraviti. Mi moramo shvatiti da jedna nacija mora biti dovoljno široka, da u sebi obuhvati obje strane. Ne mora jedno isključivati drugo.

Nadajmo se da živimo u vremenima kada jedno neće isključivati drugo. Želim Vam puno uspjeha u suradnji s mađarskim prijateljima, mnogo gostovanje mađarskih umjetnika na Dubrovačkim ljetnim igrama, ali i da mađarskoj publici približite hrvatsku glazbenu baštinu.

XVIII. Drvrezbarska kolonija u Sumartonu

Na sumartonskim Kamanovim goricama u sjeni kod podruma Stjepana Radnaja, predsjednika sumartonskog Društva drvorezbara, od 15. do 20. srpnja stvarali su drvorezbari i slikari iz Pomurja i drugih krajeva Mađarske, te iz Hrvatske. Zapravo prva drvorezbarska kolonija u Sumartonu ustrojena je još 1991., zatim 1996. godine utemeljeno je Društvo drvorezbara koje se nadalje pobrinulo za organizacije. U ovogodišnjoj koloniji sudjelovalo je trinaest umjetnika i tridesetero djece iz okolnih mjesta.

Poticatelj prve drvorezbarske kolonije bio je Stjepan Radnai, drvorezbar, koji je jednom sudjelovao u letinjskoj drvorezbarskoj koloniji i odlučio sam organizirati slično. Klijet i vinogradi opkoljeni prekrasnim krajolikom idealno su mjesto za stvaranje. Drvorezbare i slikare iz godine u godinu srdačno očekuju i vlasnici podruma, pozovu ih na kapljicu, kolač, a ovaj put su ih povjerili i

Stjepan Radnai zahvaljuje svim podupirateljima i sudionicima

za izradbu pločice koja će nagovještavati naziv određenog područja vinograda. Kolonija se trudi očuvati tradiciju drvorezbarstva na tom području, te nudi mogućnost i amaterskom slikarstvu. Među sudionicima ima mnogo takvih koji su od prve do sadašnje kolonije sudjelovali u svakoj i stvarali. Umjetnička djela sumartonske kolonije krase sumartonska javna mjesta, npr. kipovi župnika i učitelja, kip Sv. Martina, Sv. Urbana, a manje skulpture, slike ustanove, a za milenijsku godinu izradili su mnoštvo većih kipova koje rese pomurska naselja. Sudionici ovogodišnje kolonije bile su već mnoge poznate osobe: Katica Vertarić, Erika Veg, Lajoš Rodek, László Bedi, dr. Ernő Gyovai, Pál László, Gabor Frech, Zoltan Timar, Miljenko Kranjčec, Stjepan Radnai, a bilo je i novih stvaratelja iz Hrvatske, Stanko Sabol i Josip Marenčić. Nažalost, Ivan Cikač iz Kučan-Marofa, koji je već godinama sudjelovao u koloniji, ovaj put zbog bolesti nije mogao doći. Inače otac Josip Cikač i sin Ivan nedavno su proslavili pedesetu obljetnicu stvaranja, a oni su bili začetnici i drvorezbarske kolonije u Mariji Bistrici u koju su godinama odlazili pomurski drvorezbari i slikari. Premda umjetnici Cikači (otac i sin) ovaj put nisu mogli doći u Sumarton, neki od sudionika kolonije posjetili su ih te zaželjeli Ivanu Cikaču što brže ozdravljenje.

Tijekom tjedna drvorezbari zajedničkim su snagama izrezbarili pločicu s natpisom „Veliko polje“ i s ilustracijom vinarne kulture, no osim toga izrađene su i manji kipovi s tematikom iz života obitelji, poljoprivrede, vinarstva. Ovogodišnja je kolonija bila vrlo šarolika u slikarskim tehnikama, izrađene su slike s akvarelom i uljanim bojama, crnim tušem, a nazočno je bilo i naivno slikarstvo Hlebinske škole sa slikanjem na staklu. Izrađeno je najviše slika s tematikom krajobrazu, mrtve prirode i sakralne teme. Zoltan

Timar s crnim tušem izradio je Isusov križni put s osobujnom kombinacijom geometrijskih oblika i grafike. Josip Marenčić također je odabrao sakralnu temu, Isusov portret. Naslikao je Isusa koji pati radi otkupljenja svijeta jer, kako reče, prije dvadeset godina kada je započeo slikati, privukla ga je upravo neka slika Isusa Krista i osjećao je da to mora raditi. Josip Marenčić je prvi put sudjelovao u sumartonskoj koloniji i vrlo je oduševljen:

– Ovaj je tjedan kao iz bajke, upoznao sam jako dobre ljude Mađare i Hrvate, tako su me prijateljski primili kao da bi se znali već godinama. Mjesto je isto predivno, tako da sam odlučio učiti i mađarski. Zahvaljujući koloniji, znam već nekoliko riječi. Pozvali su me i u letinjsku koloniju koja se održava 16. kolovoza i vrlo ću se rado odazvati – reče g. Marenčić dok je slikao na platno s uljanim bojama.

Stanko Sabol predstavio je naivnu umjetnost

Stanko Sabol iz Srženice, slikar Hlebinske škole naivnog slikarstva, već duže vrijeme surađuje s pomurskim umjetnicima, sudjelovao je već u koloniji u Letinji, Jegerseku i na taj način širi i u Mađarskoj naivnu umjetnost. U sumartonskoj koloniji izradio je nekoliko krajolika na staklo. Reče da nije lako slikati na staklo jer sve treba obrnuto raditi kako bi na pravoj strani stakla ispala slika, a slikanje treba početi od najbliže stvari i tako ići dalje u šire horizonte. Stanko je

Josip Marenčić stvara

ponosan da je učio od umjetnika naivnog slikarstva Ivana i Josipa Generalića, te želi da što više ljudi upozna to slikarstvo i u Mađarskoj.

U ovogodišnjoj koloniji bilo je mnoštvo djece iz okolnih mjesta, organizator g. Radnai vrlo se raduje tomu, kaže da su djeca budućnost i već od mladih dana treba im omogućiti da zavole umjetnosti. Možda će se netko od njih školovati u nekoj umjetničkoj školi, ali ako i neće, nego će samo raditi kao amater, i to će biti zadovoljstvo ne samo njemu već ljubiteljima slikarstva i kiparstva.

beta

Trenutak za pjesmu

Zlata Bogović

x x x

**Tri jaglaca
na prozoru tuge
venu**

Duplasti hrvatski jubilej u Celju

od dotičnoga ljeta na inicijativu farnika Velikoga Borištofa, Martina Meršića st., Hrvati iz svih stran u isto vrime se otpravu k Blaženoj Divici Mariji u Austriju na skupno shodišće. Meršićeva želja se je s tim ostvarila da Hrvati imaju svoje vlašće shodišće i tako se skupa obnavljaju u vjerskom duhu, a čut zajedništva je jača i u hrvatskoj svisti i jeziku.

Kult samostalnoga hodočašćenja u krugu Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, kako smo lani jur pisali, pred dvadesetimi ljeti je obnovio židanski farnik, Štefan Dumović. Sama štatua Putujuće Celjanske Marije takaj ima ovo dotično ljeto u hrvatskom krugu svoj okrugli jubilej. Fratar Magnus iz opatije St. Lambrecht doprimio je u Celje 1157. ljeta Milostivni kip Blažene Divice Marije.

Po tom originalu je celjanska crikvena pretpostavnost dala načiniti kopiju od driva i ju darovala tadašnjemu peljaču hrvatskih shodišćev, prelatu Martinu Meršiću ml. Na 50. jubileju prvoga skupnoga hrvatskoga shodišća u Celju dr. Štefan László, željezanski biskup je predložio prelatu da se štatua Blažene Divice Marije putuje od naroda do naroda, tako je od 1973. ljeta svako ljeto vik u drugoj hrvatskoj fari. Krez četrdeset ljet imali smo ju i u našoj državi, u Hrvatskom Židanu, Petrovom Selu, a i u Koljnofu. Po petnaest ljet je lani ponovo pripala čast Koljnofcem da su mogli odnesti domon kopiju Celjanske Marije, kade je gostovala cijelo jedno ljeto. Koordinatorica za hodočasne grupe u tom sridnjegradišćanskom selu, Inga Klemenšić, je rekla da je kod njih primljeno u minulom razdoblju sve skupa 27 hodočasnih grup. Kip Blažene Divice Marije ov tajedan takaj dili sudbinu hodočasnika i 25. augustuša, u nedilju otpodne će se prilikom svetačne večernice u celjanskoj baziliki prikdati vjernikom Velikoga Borištofa.

-Tiho-

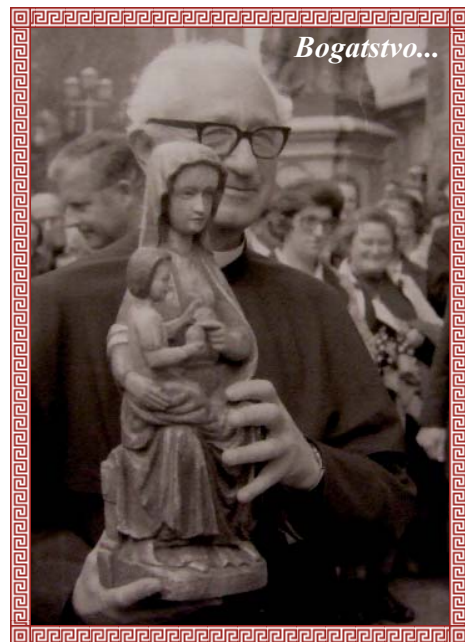

Putni cilj Gradišćanskih Hrvatov je krajem augustuša svenek celjanska bazilika

Kip Putujuće Celjanske Marije iz Koljnofa se seli u Veliki Borištof

Na sredini ovoga tajedna ponovo se je piše ganulo na put u Celje (Mariazell) većsto hrvatskih vjernikov iz trih zemalj da krajem vikenda skupa se svečuje u štajerskom marijanskom svetišću. Baziliku Majke Božje u Celju poslidnjim vikendom augustuša na tradicionalnom shodišću Gradišćanskih Hrvatov masovno pohadjaju Ugri, Hrvati i Austrijanci desetljeća dugo. Ljetos, zvana toga da naš narod slavi 480. obljetnicu doseljenja Gradišćanskih Hrvatov, i Celje će se radovati, od ovoga petka sve do nedilje, hrvatskim hodočasnikom ki će ga posjetiti po redu jur na 90. organiziranom shodišću. Naime, do 1923. ljeta pojedine hrvatske fare iz zapadne Ugarske posebno jesu hodočastile u Celje, ali

Martin Meršić ml. s kipom 1973. ljeta

Hrvatski ljetni festival 2013. u Potonji

Seoska i Hrvatska samouprava Potonje te Hrvatska samouprava Šomođske županije 3. kolovoza, priredili su već tradicionalan Hrvatski ljetni festival. Igrao se malonogometni turnir "Kup sela Potonje 2013", održalo natjecanje u kuhanju "Kuhar Podravine" uz brojne popratne programe, tako i nogometnu utakmica između potonjske i martinačke momčadi, misu na hrvatskom i mađarskom jeziku te kulturno-folklorni program, i ulični bal.

Žega je bila nesnosna. Pokraj krčme pod šatorima devet družina čistilo je luk, sjeklo svinjsko meso, brižno pripremajući i ostale dodatke potrebne za slasni paprikaš. Bilo je tu naših dragih Starinčana, došao je iz Fataca (Nagyatád) naš Jozo Barić sa suprugom i mlađim sinom, a unuk mu je nadomak, zapravo na malom nogometnom igralištu pokazao svoje vještine, dok su se s druge strane Drave odazvali pozivu također naši sunarodnjaci iz Bazija, i nogometaši i kuhari, koji su

Potonjska momčad

skuhali uistinu dobar paprikaš i zabili potrebne golove jer su stvari samo tako bile i ostaju u redu. Šanji Dudaš, nekoć poznati i priznati potonjski nogometaš, igrao je na desnom krilu ili gdje je trebalo, srca i duša na čelu mjesnoga nogometnog tima i danas, jednako kao i moj bivši učenik Laci Žarac imali su „brige“ na sve, brinuli se da sjaje oni pehari kao suho zlato i da ih najbolji nogometaši zaslužno ponesu kući. Jozo Solga pratio je svoj mladi nogometni tim iz Martinaca, kao i ekipu NK Zrinski iz Martinaca koja se u popodnevrim satima, ogledala s potonjskim nogometašima u prijateljskoj utakmici.

Martinačka momčad

Naši Starinčani, Nandor i gostioničar Perjaš – čije stričeve dobro poznajem iz Martinaca jer su mi bili i ostaju dragi prijatelji – skuhali su odista pravi paprikaš. Uz kotličić se našao Pišta Schutzman iz Novog Sela govoreći mi da kušam njegov paprikaš u koji je stavio malo „repiće“, hoću reći krumpira. Kao član žirija svih devet specijaliteta „ala Podravina“, prgotovljenih na podravski način, trebao sam koštati. U jednom se našlo malo hajdinskog vrganja s tamnosmedim klobukom koju je jestivu gljivu na nekim sunčanim obroncima ubrao šumar Arpi

Borbaš, koji prostranstva podravske šuma poznaje kao svoje prste. No, sve u svemu, trebalo je da se dobro skuha paprikaš koji valja samo onda ako ima u njemu dosta mesa i ako se začini crvenom paprikom, posoli malkice, pazeći da se ne presoli. Međutim što još valja staviti uza sve to, neka bude njihova kuharska tajna i umijeće, jer bit će još natjecanja. Svi čak nisu ni nagrađeni, što mi jedna družina u šali ili poluozbiljno prigovorila. Odgovorio sam im da su mi obećali hladno pivo koje nisam dobio. Eto, zato! (Ne želim biti preskroman, ipak nisam ostao gladan ni žedan.) U prijateljskom razgovoru treba imati svoje mjesto i šala, humor jer ljudi smo sa svojim pogreškama, a nismo neki strojevi.

No otkako se ovdje na čelu naših hrvatskih udruga nalazi Jozo Solga, sve se pokreće i u poletu je, dakako, uz valjanu potporu odu-

Novoselska momčad

ševljenih Podravaca, njegovih pomagača. Stvari idu svojim normalnih tijekom i povremeno prazničkim sjajem, što je, na svu sreću, naišlo na zadovoljstvo i oduševljenje mještana!

Iako ne rado, ali ipak moram ponoviti poslovicu „Na mladima svijet ostaje!“ koja se ponavljala i istrošila, postala izlišna, u proteklim vremenima, ali radi očuvanju našega hrvatstva nikada nije toliko učinjeno kao zadnjih, približno deset godina. Predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Jozo Dudaš, kao i potonjski načelnik Tamaš

Daranjska momčad

Reiz, stalno je u pokretu. Tamaša sam pitao za oca Karčiku, koji je bio poštar u susjednom Lukovišću, nekako mi je nedostajao s priredbe. Potonja danas ima dvjesto i nešto stanovnika, a nekada je triput bilo više Hrvata u ovome podravskom naselju.

Momčad iz prijateljskog naselja Gornje Bajze

Čak njih četvero su me upravo pitali kako bi mogli dobiti hrvatsko državljanstvo. Rekao sam da se trebaju obratiti OFI-u, agenciji za prevođenje, te ponijeti izvadak iz matične knjige koji će oni službeno prevesti, te onaj navod u njihovoj školskoj svjedodžbi da im je materinski jezik „horvát”, tj. hrvatski, te trebaju tražiti od svojih hrvatskih čelnika Miše Heppa ili Jozse Solge potvrdu da pripadaju danoj hrvatskoj zajednici i da u njoj razvijaju razne aktivnosti. Isprave pak trebaju predati hrvatskome Generalnom konzulatu u Pečuhu ili Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti.

Tomašinska momčad

Sve to organizirati, pripremiti, mora se priznati, nije bilo lako, ali ovdje sve je štimalo i održano u zakazano vrijeme. Hoću reći, sve je bilo u pokretu. Skuhao se paprikaša na „tijanaj” vatri, ili ognju, i znalo se komu pripada kup „Kuhar Podravine”. Ovom je prigodom pripao trima drušinama: potonjskoj (prva nagrada), kuhari iz Bazija (druga nagrada) i našima iz Barče. Kod potonjih imale su učinak Arpijeve gljive, malo sam čak i bio zabrinut „ne daj bože da pogriješi”.

Najmlađi su dobro iskoristili skakaonicu i trampolin.

Neki se osvježavali uz hladno pivo i svirku mojega bivšeg susjeda u Lukovišću, Joške. U poslijepodnevnom satima pristigli su članovi KUD-ova iz Martinaca, Lukovišća i Barče te svećenici, u narodu cijenjeni velečasni Ilija Čuzdi te iz Sásda Agošton Darnai. Naš podravski

Momčad iz Fataca

svijet uvijek je odao časti svom „gospodinu” župniku. A danas se oni hoće, mogu i žele uključiti u naše hrvatske manifestacije. Smatram da je tako sve lijepo okruženo i pravi jednu zdravu i nadobudnu cjelinu sa svojim nastavcima.

Sve je to bilo skladno izvedeno da bi i duša dobila svoje, naišla na utjehu u vječnom naviještanju Evandolja, u održavanome svetom misnom slavlju ili u izvedbi milih nam hrvatskih pjesama.

„Kup Podravine” osvojila je nogometna momčad u Fatacu, drugo

Drugo mjesto na natjecanju u kuhanju „Kuhar Podravine”, iz družine Potonja 2, osvojili su prijatelji iz Gornje Bajze

mjesto Daranj i treće Lukovišće. Najviše golova dao je daranjski nogometaš Stoga, najbolji vratar našao se u fatačkoj momčadi, a najbolji igrač došao nam je iz Bazija. S pravom možemo biti ponosni na kulturne i športske aktivnosti naših Podravaca te čestitamo zastupničkom tijelu potonjske Seoske samouprave, te Hrvatskoj samoupravi ovog naselja, na čelu s popularnim Tamašem, koji složno radi s našim cijenjenim Jozom.

*Duro Franković
Foto: Ákos Kollár*

KUD Drava na pozornici

10. Hrvatski kulturni festival u Bika

Zbor Danica svećuje prvih deset ljet

Hrvatski kulturni festival svako ljetno je najveća manifestacija Hrvatske samouprave u Bika. Najveća skrb je to i za predsjednika svih gradskih Hrvatov, Janoša Viraga, ki u ovu dob vik poziva prijatelje iz Koprivničkih Bregov. Daje se ovde mogućnost za nastupe brojnim hrvatskim folklornim društvam i stvorena je jur tradicija odlične ljetne fešte s Pinka-bandom, kamo rado prihadjaju i gradske ugarske familije, ali i Hrvati iz cijele okolice.

U povorki su išli Hrvati na mašu

20. julija, u subotu otpodne pred mjesnim Kulturnim domom se skupaspravu gosti i domaćini da bi se potom našli u povorki i tako prik parka išli najprlje na svetu mašu, ku ovom prilikom služi židanski farnik Štefan Dumović, u pratnji židanskoga zbora Peruška Marija. – *Narod koji ne poštuje svoju prošlost, odsudjen je na propast!* – naglašuje prodikač Štefan Dumović opominjući nazočne kako Gradišćanski Hrvati ovo ljetno svećuju 480. obljetnicu dolaska na ove kraje, i kako

Ferenc Kovács je prikdao spomenicu Županijske skupščine Janošu Viragu za jubilarni festival

smo mi svi domaćini u duši skupa putovali s onimi mladi ki su se pred kratkim vratili sa shodišća „Po staza naših starih”. – *Naša je dužnost da od zipke do groba, od pokoljenja do pokoljenja predajemo i nosimo svoju vjernost Bogu i narodu i da tu vjernost pokažemo i izrečemo* – je još uz ostalo istaknuo dušobrižnik zahvaljujući hrvatskim prijateljem da su počastili jubilarnu priredbu, a organizatorom da su cijeloj hrvatskoj zajednici napravi-

li krasan dan. Janoš Virag, jur u ime domaćinov je pozdravio časne goste u Kulturnom domu: Berislava Živkovića, prvoga tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Maria Hudića, načelnika Općine Koprivnički Bregi, Ferenc Kovácsa, predsjednika

Željeznožupanijske skupščine, i Sándora Németha, gradonačelnika Bika, ki su se s nekoliko riči obrnuli i prema nazočnim. Ferenc Kovács je uručio spomenicu Županijske skupščine prilikom desetoga Hrvatskoga kulturnoga festivala, a zatim je pozornicom prevladavala jačka i tanac. U programu su nastupali folkloriši KUD-a „Rudar” iz Glogovca i zbor mladih crikve Svetoga Roka iz Koprivničkih Bregov, jačkarni zbor „Zviranjak” iz Prisike, židanski tamburaši ter HKD Čakavci. Jubilarnomu zboru „Danica” još i zvana svečanoga programa su s ugarskom pjesmom čestitali jačkari muškoga korusa iz Bika. Jačkarni zbor iz Bika utemeljen je pred desetimi ljeti u kom jednako pjevaju Hrvati (doseljeni, oženjeni, udane u ti grad iz hrvatskih sel), a i Ugri, kim je simpatična hrvatska atmosfera i melodija. Imaju kih petnaest članov, pod peljanjem Janoša Viraga, ki je i sprohadja na harmoniki. Redovno

nastupaju pri hrvatski prilika, a gustokrat putuju i prijateljem u Koprivničke Brege. Na repertoaru su im najdraže gradišćanske jačke i dalmatinske melodije, iz kih je prikdan jedan buket na početku i na kraju festivala mnogobrojnoj publiku. Za ukusnom vičerom

Štefan Dumović je služio dvojezičnu mašu

u športskoj dvorani petroviski Pinka-band je dobro zakurio svim veseljekom ki su se dodatno spotili, partijali, veselili se i bosu rizali, skakali, vrtili se na ludi ritam, dokidob su nek fizički mogli.

-Tiho-

Domaći zbor „Danica” slavio je svoj rođendan

Međunarodni tabor primijenjenih umjetnosti

Zajednički nastup donjokraljevske i sumartonske djece u pratnji pedagoginje Maje Lukman (slijeva) i roditelja Erike Vlašić

U brežuljkastome Börzsönyu, točnije u nase-lju Bernecebaráti, Samouprava budimpeštanskog XV. okruga od 15. do 22. srpnja priredila je trinaesti Međunarodni tabor primijenjenih umjetnosti. U njemu je sudjelovalo po četiri polaznika škola narečenoga okruga, Osnovne škole «Sveta kruna», Pestújhelya, Gimnazije «Dózsa» i stručne plesne srednje škole, te iz zbratimljenog Maroshéviza, Aknaszlatinára, Válaszúta, Sumartona, Donjega Kraljevca i Zaklade „Kallós”. Riječ je ukupno o šezdeset i dva učenika u dobi od 10 do 14 godina te osamnaest odraslih. Prvi put su sudjelovala donjokraljevska djeca u pratnji ravnateljice mjesne ekoškole Sandre Vlahek i pedagoginje Maje Lukman. Sudionici su bili smješteni u drvene kuće u slikovitom okruženju, s posebnom zgradom, blagovaonicom i uredskim prostorijama, koje je u vlasništvu spomenute samouprave.

U okvirima kampa radilo se u osam radionica, primjerice dramska, izradba kožnih nakita i nakita od perlica, bojanje tekstila, slikanje po staklu, slikanje, ukrašavanje predmeta salvetnom tehnikom, aranžmani suhoga cvijeća, šport, koje su vodili stručni profesori, umjetnici ili voditelji pojedinih okružnih ustanova, a za rad i aktivnosti kampa bila je odgovorna suradnica okružne samouprave Réka Tajti. Svi ručni radovi jako su inspirativno djelovali i na učenike i na profesore. „Sudjelovali smo gotovo u svim aktivnostima kampa i oduševile su nas. Jako nam se svidio odnos prema djeci, koji ćemo pokušati primijeniti u nas i, naravno, nova iskustva i spoznaje” reče nam ravnateljica Sandra Vlahek. Sudjelovanje u kampu bila je nagrada za učenike koji su postigli istaknute rezultate u učenju ili natjecanjima te na taj način promovirali odgojno-obrazovnu ustanovu. Boravak donjokraljevske djece uveliko se može zahvaliti bračnome paru Stjepanu i Žuži Kuzma, koji su ujedno i članovi Hrvatske samouprave XV.

okruga, a kći Oršolija sudjelovala je u taboru i pripomogla u saobraćaju hrvatske i mađarske djece. Naravno, jezična je prepreka iz dana u dan postupno iščezavala, sklappala su se nova poznanstva i prijateljstva te se razmjenjivale i mail-adrese. U sklopu kampa priređen je i otvoreni dan, na kojem su nazočili donaćelnica Donjega Kraljevca Snježana Pongrac, načelnik XV. okruga Tamás László te donaćelnik Nándor Bitvai, i ne u posljednjem redu roditelji. Tako se moglo diviti raznim ručnim radovima, nakitima, ukrašenim kutijicama te šaljivome programu. Donjokraljevska djeca pripremila su englesku pjesmu, a ritam su pratila udaranjem plastičnih čaša uza stol, potom su sa sumartonskom zajednički otpjevala popularnu pjesmu „Zoricu”.

Bilo koga da smo upitali o boravku u naselju Bernecebaráti, govorili su samo u superlativima, s jedinom zamjerkom kako bi dogodine tabor mogao potrajati dva tjedna. No to su već pitanja financijske naravi, naime izuzev putnih, sve troškove tabora snosila je Samouprava XV. okruga. Dakle dobre volje ima, samo treba pronaći podeblji džep sponzora.

k. g.

Ravnateljica Sandra Vlahek i pedagoginja Maja Lukman ponosito pokazuju nakite koje su izradili većinom dečki

Hrvatska etnoriznica

Dana 27. srpnja ove godine završena je u Klesarskoj školi u Pučišćima na otoku Braču jedanaesta Hrvatska etnoriznica, radionica tradicijskih tekstilnih vještina, izradbe i restauracije hrvatskih narodnih nošnji koju Hrvatska matica iseljenika organizira uza stručnu suradnju Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba. Ove je godine Hrvatska etnoriznica trajala od 18. do 28. srpnja.

U Klesarskoj je školi na samome kraju priređena, kao i uvijek do sada, izložba radova svih polaznika i demonstratora ovogodišnje radionice. Posjetitelji su mogli razgledati gotove radove izrađene najraznovrsnijim tehnikama tradicijskoga rukotvorstva, a istodobno su mogli upoznati i tijekom izradbe koji su tijekom izložbe pokazivali sudionici Radionice: tkanje na tri različita tkalačka stana, krojenje i šivanje narodnih nošnji, izradbu svih vrsta vezova, tradicijsko pletenje, zlatovez, izradbu starinskoga nakita i uresa za glavu, različite načine izradbe čipke: lepglavsku, čunčanu i sunčanu čipku, stavljanje ukrasa i primjena na tkanine.

U programu ovogodišnje Hrvatske etnoriznice sudjelovalo je dvadesetak polaznika: iz Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Mađarske, Vojvodine (Srbije), Bosne i Hercegovine i cijele Hrvatske. Dijelom su to bili početnici, koji su u pripremnj skupini savladavali osnovne tehnike ručnoga rada na tekstilu, a poduku im je pružilo jedanaest izvornih demonstratora, specijaliziranih za određene tekstilne tehnike. Napredni sudionici ovoga programa, a takvih je bilo više, iskoristili su svoje vrijeme usavršavajući se u onim područjima koja su im posebno zanimljiva. Poneki od njih na Hrvatsku etnoriznicu dolaze redovito od samoga njezina osnutka i mogu se pohvaliti iznimnim znanjima i vještinama koje su tijekom godina stekli. Iz Mađarske Hrvatskoj etnoriznici, redovito iz godine u godinu, sudjeluje Pečuškinja Marijana Bošnjak.

Po završetku izložbe ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. Marin Knezović uručio je svim polaznicima zaslužene diplome i u prigodnom govoru istaknuo važnost očuvanja narodne baštine, u čemu veliku ulogu imaju upravo demonstratori i polaznici ove radionice.

Srebrenka Šeravić

Gosti iz četiri zemlje na XIV. susretu keresturskih naselja

Više od tisuću gostiju iz četiri zemlje stiglo je u pomurski Kerestur na dvodnevnu manifestaciju XIV. susreta keresturskih naselja održanih 9. i 10. kolovoza. Na susretu, kojemu su bili glavni pokrovitelji prof. dr. Karlo Gadanji, rektor sambotetskog sveučilišta, i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, sudjelovali su predstavnici, mještani, kulturne udruge 26 naselja (iz Rumunjske, Srbije, Hrvatske i Mađarske). Dvodnevna manifestacija je sadržala niz hrvatskih programa: prisegu Zrinskih kadeta, hrvatski kulturni program, izložbu hrvatskoga slikara Željka Hudeka, koncert Vlade Kalembera, nastup Zrinske garde, Križevačke djevojačke straže i drugo.

Susret naselja pod nazivom „Kerestur” prvi put je ustrojen 2000. godine pošto je Balatonkeresztúr materijalno potpomogao zbog pretrpjele elementarne nepogode. Na prvom susretu bilo je 13 naselja iz Mađarske i jedan iz inozemstva. Savez keresturskih naselja utemeljen je na drugom susretu 2001., a sa savezom sada surađuje već 31 naselje. Cilj je saveza da naselja međusobno saobraćaju, da jedan drugog pomažu, a prvenstveni je cilj prijateljstvo među mještanima iz raznih krajeva.

Susret u Keresturu bio je 14. Naše pomursko mjesto s otvorenim je srcem očekivalo uzvanike, s okićenim naseljem i vrlo bogatim programima u kojem je dostojno mjesto zauzimala i hrvatska pomurska tradicija i kultura. Susret keresturskih naselja započeo je uličnim mimohodom predstavnika svih naselja sudionika sa svojim zastavama uz pratnju letinjskoga Puhačkog orkestra i povijesnih postrojba, po redu: Almáskeresztúr, Apátkeresztúr, Ruski Krstur (Bácskeresztúr), Balatonkeresztúr, Bodrogkeresztúr, Csernakeresztúr, Csicsókeresztúr, Hejőkeresztúr, Kaposkeresztúr, Magyarkeresztúr, Maroskeresztúr, Nemeskeresztúr, Petrikeresztúr, Pusztakeresztúr, Ráckeresztúr, Rákóskeresztúr,

Načelnikove (Lajoš Pavlic) pozdravne riječi u ime domaćina

Sajókeresztúr, Sarkadkeresztúr, Sárkeresztúr, Cristuru Secuiesc (Székelykeresztúr), Szilágyfőkeresztúr, Križevci i domaćin Kerestur. Nakon intonacije mađarske, hrvatske i sikuljske himne u izvedbi Timee Karas, Veronike Kos i Kiti Schevelik, okupljenima se obratio jedan od glavnih pokrovitelja prof. dr. Karlo Gadanji, počasni građanin sela Kerestura.

—mađarsku kulturu koju već stoljećima čuva i predaje mladim naraštajima. Drugi glavni pokrovitelj Mišo Hepp zbog raznih obveza nije mogao nazočiti na priredbi, no preko pisma je pozdravio sudionike susreta i domaćine te im zaželio iskreno prijateljsko druženje. Priredbu je svečano otvorio József Kovács, predsjednik Saveza naselja s nazi-

Prisežni obred Zrinskih kadeta

Profesor je naglasio da naziv Kerestur obvezuje sve žitelje na odgovornost prema drugim ljudima, na prijateljstvo, na čuvanje tradicija, istaknuo je da mjesto Kerestur ima hrvatsko-

vom Kerestur te ukratko govorio o povijesti Saveza i o dosadašnjim susretima. Suorganizator XIV. susreta bilo je i naselje Petrikeresztúr, u ime mjesta pozdravne riječi je uputila načelnica Monika Gerczei. Kao domaćin nazočnima se obratio načelnik Lajoš Pavlic, ujedno je zahvalio naseljima na gostoprimstvu prilikom njihova posjeta u raznim mjestima i izrazio nadu da će i Kerestur biti jednako tako dobar domaćin. Naselje Kerestur ponosno je na svoje ime, te sa članstvom u Savezu želi pridonijeti dobroj suradnji među naseljima, a spreman je i pomoći ako je potrebno. Pošto se Kerestur učlanio u Savez, predstavnici spomenutih mjesta obišli su mnoga naselja, upoznali se s drugim krajevima i drugim zemljama. Tijekom svih susreta uvijek se nešto naučilo, razmijenjena su razna iskustva u korist svih članova. Kerestur nadalje želi pridonositi sadržajnom djelovanju Saveza i nada se da će suradnja među članovima potrajati još dugo.

U okviru svečanosti upriličen je i obred prisega novih Zrinskih kadeta u nazočnosti

Nastup novoosnovane keresturske plesne skupine

Povijesne postrojbe skupa

Povijesnih postrojba Zrinske garde i Križevačke djevojačke straže. Ovaj put je pet učenika udovoljilo uvjetima da postanu kadeti: Mate Gerenc̄er, Mercel Broz, Josip Šoljomi, Šoma Vadas i Milan Zadravec. Za tu je prigodu pjesmu napisao dr. Karlo Gadanji koju je recitirala Veronika Kos.

Kulturni sadržaji susreta

Organizatori susreta trudili su se da Kerestur predstave u punom sjaju i da se ispolji bogatstvo dvojezičnoga pomorskoga kraja, da se vidi da je uz mađarsku kulturu čvrsto nazočna i hrvatska. Zapravo subota je posvećena hrvatskoj kulturi. U domu kulture otvorena je izložba hrvatskoga slikara Željka Hudeka i slikara kolonije Kendli-major (blizu Kaniže), a na velikoj je pozornici predstavljena bogata hrvatska kultura pomorskoga kraja.

Prekrasnu pomursku popijevku predstavili su Fićehaskinja Rozika Broz i mjesni Pjevački zbor Ružmarin. Učenici serdahelske osnovne škole preko folklor prikazali su običaj Đurđeva, a mlada plesna skupina KUD-a Sumarton mohačke šokačke plesove. Članice pjevačkoga zbora predstavile su i kajkavsko narječje kroz šaljivu scensku igru, a keresturski Tamburaški sastav „Kajkavska ruža” izveo je niz pomurskih napjeva.

Scenska igra Pjevačkoga zbora Ružmarin

Nedavno je utemeljena hrvatska plesna skupina u Keresturu koja je iznenadila publiku s veselim, temperamentnim pomurskim i medimurskim plesovima. Kulturno-umjetničko društvo Križevci i križevački KUD Prigorec predstavili su se s koreografijama „Tancaj, tancaj”, i „Na Petrovo”, koje su gledatelje vratile u nekadašnje veselice. Iz Ruskog Krstura (Srbija) stigla je kulturna skupina rusinske narodnosne kulture, koja je predstavila njihovu manjinsku kulturu. Vrhunac subotnjih programa bio je koncert omiljenog pjevača Vlade Kalembere, te ulična zabava za koju su glazbu nudili Sumartonski lepi dečki.

Postavljen križ keresturskih naselja

Međunarodni susret keresturskih naselja nastavljao se u nedjelju posvetom drvenog križa u Milenijskom parku. Križ dugačak šest metara izradili su drvorezbari György Törő i István Szencsuk. U sredini križa nalazi se stilizirana keresturska crkva, koja simbolizira da s ljubavlju očekuju drage goste, a urezbareni puzavac pak vezu s keresturskim naseljima. Na posveti je prof. dr. Karlo Gadanji kod podnožja križa posipao zemlju s Dona, gdje je

mađarskih vojnika u Drugom svjetskom ratu, kako bi ih na taj način simbolično povezo s rodnom grudom. Toga su dana nastupili polaznici fićehaskog i keresturskog dječjeg vrtića, učenici mjesne osnovne škole, kulturne skupine pristiglih gostiju, a dan je okončan koncertom glasovitog sastava „Neoton familija” i zabavom na otvorenome.

KALAIČA – Hrvatska samouprava toga grada 25. kolovoza 2013. godine priređuje već tradicionalni Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića. Program počinje u 15 sati posjetom nadbiskupskoj riznici (Hunyadi-eva 2) i izložbi u spomen biskupu Ivanu Antunoviću. Slijedi prigodni kulturni program uz hrvatske narodne pjesme i plesove, koji će se prirediti u dvorištu Visoke škole «Pál Tomori» (Ulica Szent István király 2). Sudjeluju: Ženski pjevački zbor «Ružice» i Muški zbor «Dobri prijatelji» iz Kalače, bačinski HKUD «Vodenica», Ženski pjevački zbor «Kačmar», predavanje Marinka Pijukovića «Blago iz dolafa» i predstavlanje bunjevačke nošnje, dušnočki TS «Zabavna industrija». Od 17.30 u crkvi Svetog Josipa moli se krunica na hrvatskom jeziku, a od 18 sati misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodi dr. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki. U 19 sati spomen-dan se nastavlja prisjećanjem i polaganjem vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića. Dan završava prijamom za sve goste te druženjem u dvorištu Visoke škole «Pál Tomori» uz TS «Zabavna industrija» iz Dušnoka. Priredba se ostvaruje s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, te uz pomoć Središnje gradske župe i Kalocsa Vagyonghasznosítási és Könyvvezetői Kft-a.

KAIČMAR – U suorganizaciji tamošnje knjižnice i Samouprave naselja, 24. kolovoza ove godine priređuje se Prvi festival pogačice. Posluživanjem 113 vrsta pogačice organizatori će pokušati postaviti novi Guinnessov rekord, stoga mole zainteresirane da pošalju recept za pogačicu, s naznačenim imenom i adresom, kako bi on bio uvršten u kuharicu, te da ispeku pogačice za kušanje. Program počinje u 14 sati uličnom glazbom, zatim je, s početkom u 15 sati, otvorenje, predstavljanje programa i najava pokušaja postavljanja rekorda. Između 15.30 i 17 sati priređuje se kulturni program. Slijede razna natjecanja pod nazivom «Najjači Kačmarac», «Lukave žene». Od 19 do 20 sati nastupa bajska plesna škola Golden Dance Hip-Hop, a od 20 do 04 sata je Retro Disco zabava s DJ Dušanom. Tijekom popodneva, od 14 do 17.15 djecu čekaju razni zabavni programi. Opširnije informacije u kačmarskoj knjižnici kod Ilone Szvorenny Bezzeg, ili kod Teze Balazić na telefonu 20/351-7716, mailom na balazsicsteza@gmail.com.

HRVATSKI ŽIDAN – Jačkarni zbor Peruška Marija ljetos svečuje 20. obljetnicu svojega utemeljenja i srdačno Vas poziva na svečevanje 7. septembra, u subotu, u Hrvatski Židan. Program se začme u mjesnoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja s hvalodavanjem na svetoj maši u 16.30 uri, a potom se nastavlja jubilarnim spektaklom u Kulturnom domu u 18 uri.

KUKINJ – XIX. Bošnjačko sijelo, susret bošnjačkohrvatskih naselja iz okolice Pečuha, u organizaciji kukinjske Hrvatske samouprave, ove se godine priređuje 7. rujna. Programi počinju u ranim jutarnjim satima ribičkim natjecanjem na I. Jezeru u Malomvölgyu, u 10 sati je malonogometni turnir, u 14 revijalno kuhanje, u 16 sati sveta misa na hrvatskom jeziku. Folklorni program počinje u 17.30. uz nastup: KUD Mohač, duboševički KUD Mladi Šokci, salantski KUD Marica, harkanjski Pjevački zbor, poganski Pjevački zbor Snaše i kukinjski KUD Ladislava Matušeka. Programu slijedi zabava uz Orkestar Juice.

LUKOVIŠĆE – Dana 10. kolovoza priređen je Narodnosni dan u duhu zdrave hrane i zdravog načina života. Priredba je nudila niz zanimljivih programa za djecu i odrasle. Priređeno je natjecanje u kuhanju narodnosnih jela, za djecu su nudene razne kreativne i športske igre. Na programu su se predstavili i sudionici romske umjetničke kolonije. U poslijepodnevnom satima posjetitelji priredbe mogli su uživati u kulturnom program, a navečer u zabavi.

SOPJE – Dana 4. kolovoza 2013. na nogometnom igralištu NK «Standard» u Novoj Šarovki održan je IX. Memorijalni nogometni turnir u čast hrvatskog branitelja Domovinskog rata Zlatka Karafe. Turnir se održava jedne godine u Novoj Šarovki, a druge u Sopju jer je poginuli hrvatski branitelj Zlatko Karafa za života branio boje i «Podravca» i «Standarda», a ove je godine poprimio i međunarodni karakter jer su gosti Turnira bili Hrvati iz Martinaca, točnije momčad NK. Na Turniru su sudjelovale četiri momčadi: NK «Standard» Nova Šarovka, NK »Podravac» Sopje, NK «Zrinyi (Zrinski)» Martinci i NK »Slavonac» Novaki. Organizator je ovog memorijala NK «Standard» iz Nove Šarovke, uz pokroviteljstvo Općine Sopje. Prvo mjesto pripalo je NK «Podravcu», drugo NK «Slavoncu», treće mjesto osvojio je NK «Standard», a posljednji je bio NK «Zrinski». Najbolji strijelac bio je M. Makar, najbolji vratar A. Granjaš, a za najboljeg igrača proglašen je Matej Androš. (Radio Slatina)

ATA – U organizaciji tamošnje Seoske samouprave, 18. kolovoza priređen je Dan sela. Sveta misa u poslijepodnevnom satima bila je na hrvatskom jeziku, a u folklornom programu nastupio je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoje i Hrvatska plesna skupina iz Birjana.

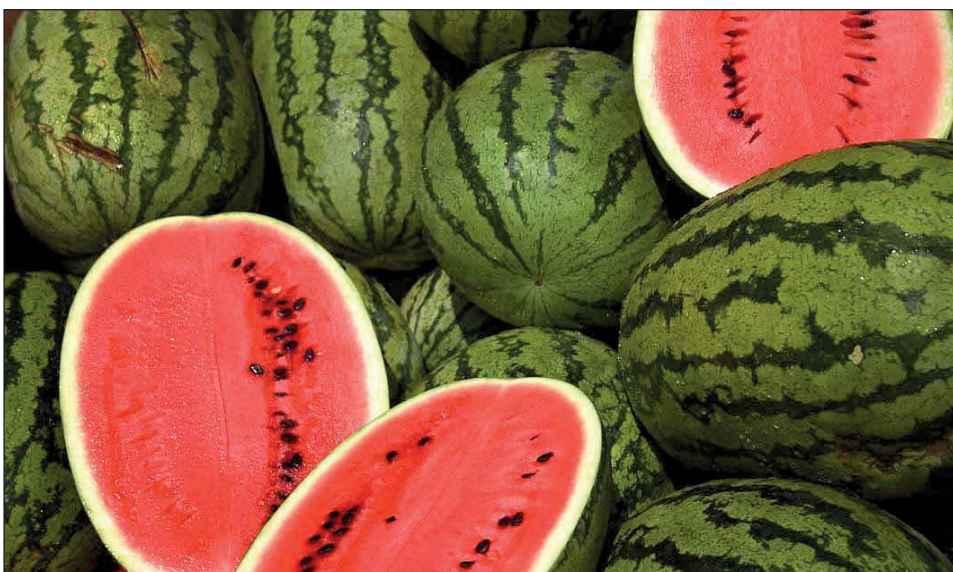

VIII. FESTIVAL ZLEVANKE VINA I TAMBURE U SUMARTONU

Lokalna samouprava Sumartona (Tótszentmárton) srdačno vas poziva na VIII. Festival zlevanke, vina i tambure koji će se održati

24. KOLOVOZA 2013. U SUMARTONU
Mjesto priredbe: mjesto pred seoskim domom

FESTIVAL LUBENICA I DAN GRADA ŠELJINA

U spomen na proglašenje gradom, u Šeljinu se prvoga kolovoskog vikenda održava svečana sjednica gradskog vijeća i Dan grada te dvodnevna manifestacija Festival lubenica s nizom kulturnih, zabavnih i gastronomskih programa. Tako je bilo i ove godine 2–3. kolovoza, šesnaestu godinu za redom. Predane su nagrade Grada Šeljina najzaslužnijima, naslov počasnoga građanina grada Šeljina, priznanja i diplome.

U sklopu Festivala lubenica razrezano je i podijeljeno 2,5 tone lubenica, a programima je sudjelovalo i izaslanstvo prijateljskoga

grada Grubišnjog Polja, na čelu s gradonačelnikom Zlatkom Mađaruhom, kaže predsjednik Hrvatske samouprave grada Šeljina Šandor Matoric. Uz njih u sklopu programa nastupio je KUD iz Grubišnjoga Polja, a igrane su se i prijateljske nogometne utakmice dobi U21 između momčadi iz Šeljina, Mišljena i Grubišnjog Polja. Održan je tradicionalni agrarni forum, u tamošnjoj stručnoj školi, niz programa za djecu, revijalno kuhanje, priređen je ručak za stanovništvo grada, koncerti, a Festival je završen vatrometom.

- hg -